

הגל האיראני במלחמה הימית פורסם ב"משען", 23.10.19

כך יצא, שלמרות שבית המשפט בגיברלטר מצא הצדקה משפטית למעצר המיכלית Grace 1 בהיותה אמורה לספק דלק ל"בניאס בתי זיקוק" הסוריים- פעולה אסורה על פי האיחוד האירופאי, הרי שאיראנים פחות התרשמו ובשנת 2019 עשו "מה שעשינו ב-2015" ותפסו את המיכלית הבריטית Stena Impero מספר שעות בלבד לאחר שביום 19.7.19 בית המשפט העליון בגיברלטר האריך את מעצר המיכלית Grace 1.

גם האיראנים הציגו עילה משפטית משל עצמם למעצר המיכלית, החל בטענה שהיא ערכה "תמרונים מסוכנים" כביכול, עובר לטענה כי שהיא נכנסה למיצרי הורמוז מצפון ולא מדרום וכלה בטענה כי היא ניתקה את אמצעי הזיהוי ומעקב שלה (AIS) אלא שגם אם נכון הדבר, עדיין אין בכך בכדי להצדיק תפיסה של אנייה אשר על פי חוק המשפט הימי (UNCLOS) הזכאית ל- innocent passage גם דרך המים הטריטוריאליים של מדינת חוף (בעוד רוחב מיצר הורמוז הנו 55 עד 95 ק"מ).

והנה, לאחר שהבריטים נוכחו לדעת כי בעוד שהמיכליות שלהם ושל אחרים מצויות בהישג ידה של הזרוע הימית של משמרות המהפכה האיראנית, הרי שמנגד אין בנמצא מיכליות איראניות השטות סביב האי הבריטי. כך שבמשחק "החרמת האוניות" יחסי הכוחות הם בברור לטובת האיראנים ונדמה שמצב זה יישאר על קנו.

מכאן קלה הייתה הדרך לשחרר את ה- Grace 1 ממעצרה הימי בגיברלטר, אשר שוחררה ביום 18.8.19, כביכול על סמך "התחייבות" איראנית שהיא לא תפר את הסנקציות האירופאיות. הבטחה שהתבררה חיש מהר כהבטחת סרק שכן חיש מהר האנייה החליפה את שמה ל- Adrian Daria ומשלוח הדלק אותו נשאה נמסר לידיים הסוריות- בין אם ישירות ובין אם בהעברת ביניים לאנייה אחרת (STS). כעבור מספר שבועות שוחררה המיכלית הבריטית Stena Impero.

בין לבין, בניסיון למנוע את שחרור ה- Grace 1, האמריקאים הוציאו צו מעצר חפצא, למעצר האנייה (WARRANT FOR ARREST IN REM) אשר ניתן במסגרת תיק "ארצות הברית של אמריקה" נגד המכלית עצמה, הדלקים שהיא נושאת (בשווי 140 מיליון דולר) ו-999,950 דולר המצויים בבנק אמריקאי והקשורים (Associated) לחברה בשם Paradise Global Trade. הצו עצמו מופנה ל"שירות המרשלים של ארצות הברית" (השייך למחלקת המשפטית האמריקאית) והמורה לו להביא את האנייה, הדלקים שעליה ואת הכספים האמורים לבית המשפט שבפניו הוגשה התביעה.

על שורת ההצלחות המשפטיות האיראניות נמנית גם זכייתה המסתמנת בבוררות הבינלאומית אותה היא מנהלת כנגד שכנתה מצפון מזרח-טורקמניסטן. מאחר שרוב שדות הגז הטבעי האיראני נמצאים בדרום המדינה, עד לשנת 2007 ייבאה איראן גז טבעי מטורקמניסטן על מנת שישרת את חלקה הצפוני. בשנת 2007 העלתה טורקמניסטן את מחיר הגז לאיראנים מ-40 דולר ל-1, מ"ק ל-360 דולר (פי תשעה). בהמשך אותה השנה (2007) חנכה איראן את המקטע האחרון בצינור הולכת גז מדרום לצפון וכבר לא הייתה תלויה יותר באספקת הגז מטורקמניסטן. זו מצדה הפסיקה את האספקה לאיראן לאחר שזהאחרונה לא הסכימה לשלם את המחיר הגבוה

המחלוקת המסחרית בין המדינות הובאה לדיון ב- ICA (המוסד לבוררות מסחרית בינ"ל International Court of Arbitration שפועל בחסות לשכת המסחר הבינ"ל). בינות למהלכים האיראנים בסבב החרמת האוניות האחרון, דיווחה סוכנות הידיעות האיראנית (FARS) כי טריבונל ה- ICA החליט כי ניתוק האספקה לאיראן היה שלא כדין וחייב את טורקמניסטן בפיצויים.

אם אל מול טורקמניסטן ניהלה איראן מאבק "משפטי" בלבד, הרי שאל מול ארצות הברית ואנגליה היא הפגינה שרירים של ממש. למעשה ביטוי לתוקפנות האיראנית ושליטתה במצרי הורמוז ניתן כבר לפני שנים מספר – עת החרמה איראן את האנייה Maresk Tigris ששטה בנתיב שייט זה כביכול בעילה של אכיפת פסק דין איראני שחייב את בעלי האנייה בתשלום פיצוי בסך 3.6 מיליון דולר. אותה Tigris הפליגה תחת דגל איי מארשל-המצויה בהסכם שיתוף עם ארצות הברית המחייב אותה לדאוג לביטחונה. אלא שזו, גם בשנת 2015 לא נקטה בכל פעולה גלויה שהיא נגד הבריון האיראני והאנייה שוחררה בשביעי במאי 2015, מבלי שידוע על מחיר כלשהו ששילמו האיראנים בגין מעשיהם.

לנוכח העובדה כי מיצרי הורמוז הנם נתיב שייט עמוס לעיפה במכליות העושות את דרכן למדינות המפרץ אשר ממוקם על "לוע הארי" האיראני, ולנוכח הרפיסות אותה כבר הפגינו בעבר, לא ברור בדיוק מה עבר במוחם של האמריקאים והבריטים עת מצאו לנכון לתפוס את המכלית האיראנית (כך מתברר) "Grace 1" באמצעות כוחות קומנדו בריטים ולהביאה למעצר ימי בגיברלטר בעילה של אכיפת סנקציות האיחוד האירופאי האוסרות על אספקת תחמושת וכלי לוחמה, וכן על ייבוא דלק מסוריה ואספקת ציוד המיועד לתעשיית הדלק מסוריה וכן על בתי זיקוק סוריים המהווים יחידה ממשלתית וככאלה תומכים במשטר אסד.

הפרסום האיראני הוסיף והזכיר אירוע מלפני מספר חודשים בו המיכלית האיראנית Happiness 1 אשר הייתה בדרכה לתעלת סואץ סבלה לפתע מחדירת מים למנועה שהשביתו אותה - גם כן בסמוך לגידה סעודיה ועוכבה משך מספר חודשים אצל השלטונות הסעודים, וכן הזכיר הפרסום את שתי המיכליות : Front Altair (איי מארשל) ו- kokuka Couragous (פנמה, בבעלות יפנית) אשר נפגעו אף הן מפיצוצים בחודש יוני 2019 בסמוך למפרץ עומאן.

כל אירועי הפיצוצים והתקיפות המתוארים מהווים הפרה בוטה של עיקרון יסודי ב"חוק המשפט הימי" שהוא הזכות למעבר תמים- right of innocent passage, הנתונה לכל כלי השייט המפליגים במים הטריטוריאליים של מדינת חוף ועל אחת כמה וכמה בנקודה הנמצאת אל מחוץ להם. המדובר אפוא בלוחמה ימית מובהקת בה "הפנקס פתוח והיד רושמת" ולא נאמרה בה, ככל הנראה, המלה האחרונה.

יואב הריס עו"ד | הריס ושות', עורכי דין

המטען | מהדורת אינטרנט | 23.10.19

* הכותב הוא מנהל מחלקת ספנות בג'ון הריס ושות'
* תוכן הכתבה כללי בלבד ואינו מהווה חוות דעת משפטית

בפועל, המדובר בנוסח פורמלי של "צו מעצר" אותו ניסח מגיש התביעה/בקשת המעצר, אשר למרבה הגיחוך או הצער, נרשם בו כי כביכול התביעה הוגשה בתאריך 16 בנובמבר 2019 במקום 16 באוגוסט...

עוד בפועל, לצו מעצר זה לא היה כל אפקט שהוא על ה- Grace 1 או בשמה החדש- Adrian Daría, אשר בסופו של דבר השלימה את משימתה והביאה דלק ל"בניאס בתי זיקוק" או לידיים סוריות אחרות.

המלחמה הקרה הימית נמשכה ונמשכת. בשעות 05:00 ו- 05:20 של יום שישי ה-11.10.19, התרחשו שני פיצוצים בגוף המיכלית האיראנית SABITI עת שהיא הפליגה במרחק של כ- 60 מייל מג'דה שבסעודיה כפי שדיווחה סוכנות הידיעות האיראנית-FARS, אשר הוסיפה ודיווחה כי המיכלית עצמה לא עלתה באש. דליפת הדלק טופלה והמיכלית המשיכה בדרכה לאיראן. סביר להניח כי פגיעה מדויקת שכזו, שלא הביאה לטביעת המיכלית או פיצוצה או לפגיעה באנשי הצוות, בוצעה באופן כירורגי-מיומן – במטרה להעביר מסר מצד אחד, ומבלי ליצור הסלמה, מצד שני.

Reference :

חותמת הגשת התביעה האמריקאית

באוגוסט 2019

תאור מועד הגשת התביעה בנוסח צו המעצר נובמבר 2019...

WHEREAS a Verified Complaint for Forfeiture *In Rem* has been filed in the United States District Court for the District of Columbia, on the 16th day of November, 2019, alleging that the defendant property is subject to seizure and forfeiture to the United States pursuant to 21 U.S.C. § 881(a)(6);

תנועת כלי שייט במצרי הורמוז מתוך " marine traffic.com "

